

Slovenski dom

Ste. 228

V Ljubljani, v torek, 6. oktobra 1936

Leto 1.

Priprave za nove velike boje na vseh španskih bojiščih

Gibraltar, 6. okt. Čez nekaj dni se bo pričel dolgo pripravljani pomorski in zračni napad nacionalističnih sil na Malago in na druga pristanišča ob Sredozemskem morju, ki so še v rokah španske vlade. Iz Seville poročajo, da so nacionalisti vse svoje brodogradilne in letalske sile temeljito pripravljajo za ta napad. Pristanišče Cadix so udrili s protiletalskimi topovi. Križarke »Almirante Cervera« ter »Canarias« in »República« so zadnji teden prepeljale iz Maroka 16.000 vojakov, med njimi več bataljonov rifanskih strelcev, ki so na glasu kot najboljši vojaki. Več oddelkov so prepeljali tudi z letali. Vsa ta ojačenja so v zvezi z napadom na Malago, ki se bo s kopnega začel v noči od srede na četrtek. Poleg rednih čel je v Cadixu zbranih tudi veliko fašistovskih prostovoljcev, članov španske legije.

Nacionalistična letala so včeraj prišla nad Madrid in vrгла na mesto tisoče letakov, v katerih opisujejo marksistične grozovitosti po Španiji in pozivajo prebivalstvo, naj se komunistov reši na ta način, da se brez odpora vda četam generala Franca. Isti poziv so včeraj oddajale vse nacionalistične radijske postaje.

Včeraj so v bojih nacionalisti dosegli pomembnejše uspehe pri Avili, kjer so jih podpirali letalci. General Aranda, poveljnik nacionalističnih oddelkov v Asturiji javlja, da so v nedeljo ponoči rdeči napadli Oviedo, toda vzkjub njihovim naporom in prizadevanjem so jih nacionalistične čete zavrtele in je bilo na obeh straneh veliko izgub.

Zunanja politika nacionalistične vlade

Burgos, 6. okt. o. Zunanji minister v burgoški vladi Yanguas je dal posebnemu dopisniku tujinske »Stampa« izjavo, o vsch vprašanih zunanji politike o katerih je zadnjič razpravljala vlada belih. Yanguas je dejal, da se nacionalistom nič ne mudi, da bi se potovali za priznanje svoje vlade po tujih državah. Prva skrb burgoške vlade je v tem, da uspostavi v Španiji red, zato ne mara, da bi jo kaka zunanja sila v tem njenem delu ovirala. Odnosaji z državami, ki so burgoško vlado že priznale, ne bodo urejeni, preden ne bo v Španiji popolnega miru in reda. Španski narod

hoče v miru sodelovati z vsemi ljudstvi Evrope, ki so kazali zanimanje in simpatije za njegov boj za svobodo. Španija se ne namerava odreči svojim moralnim in političnim zvezam, ki jih ima v svetu. Posebno pažnjo bo polagala za sodelovanje s španskimi državami v Južni Ameriki. Ostala bo sicer članica ZN toda na to članstvo ne polaga posebne važnosti.

Ženske in otroci beže

Berlin, 6. okt. o. Havasov dopisnik poroča, da so nacionalisti napadli na vseh frontah okoli Madrida rdeče in so boji trajali ves dan. Velika bilka je bila v bližini Naval Perala, ki leži 100 km zapadno od Madrida.

Iz Madrida zaradi bližajočega se napada belih beže ženske, otroci in starci. Železnica proti Valenciji, ki jo že ogrožajo nacionalisti, ne more več vzdržati vsega silnega prometa, tako da prvi veliko beguncev peš proli morju. Zmedo v Madridu je pospešilo še dejstvo, da je vlada zveličala izpraznjevati bolnišnice in prevažati bolnike v Valencijo.

Anglija in spor na Vzhodu

Tokio, 6. okt. V tukajšnjih vladnih krogih so videli zelo vznemirjeni zaradi glasov, da je Anglija sporočila v Tokiu, Washingtonu in Nankingu, da ne bo mirno gledala nadaljnjega širjenja japonskega vpliva na Kitajskem. Japonska vlada izjavlja glede na te glasove, da britanski poslanik v Tokiu doslej še ni o tej stvari nič interveniral. Čeprav je v istem času prispel o tem tudi demant iz Londona, trdi agencija Domei, da pripravlja Anglija skupaj z Ameriko intervencijo v japonsko-kitajskih pogajanjih in v zvezi s tem demarše v Washingtonu in Nankingu.

Angleški delavci in oboroževanje

London, 6. okt. Havas: Predsednik poslanskega kluba delavske stranke major Atlee je imel v Batgetu govor o stališču svoje stranke glede oboroževanja. Rekel je, da je delavska stranka zvesta načelu o kolektivni varnosti. Meni, da mora DN biti dovolj močno, da lahko odbije vsak napad na katerikoli državo. Nato je zaključil svoj govor z besedami: Zmeraj bomo branili demokratske svoboščine v svoji državi, pa naj jih kdo napada od zunaj ali pa od znotraj. Naša država pa bo trajno zaščitena samo tedaj, če bo prevladovalo načelo kolektivne varnosti.

Cankovistom stopajo na prste

Sofija, 5. okt. m. Okrožno sodišče v Plovdivu je včeraj izreкло obsodbo na podlagi zakona o razpušitvi političnih strank, proti čemer so se pregrešili pristaši Cankova zaradi ilegalnih letakov. Obsojeni so bili na tri mesece zapor.

Iz postopka okrožnega sodišča proti pristašem Cankova, se smatra v tukajšnji politični javnosti, da bo sedanja vlada pričela malo odločneje nastopati proti fašistom, ki jih vodi Cankov.

Titulescu - zaranist

Bukarešta, 6. oktobra. m. Tukajšnji večernik »Gazeta« objavlja senzacionalno vest, da politični krogi, ki stoje blizu narodni zaranistični stranki trdijo, da bo bivši zunanji minister Nikolaj Titulescu v najkrajšem času vstopil v narodno zaranistično stranko. To potrjuje tudi pozdravna brzojavka, ki so jo zborovalci te stranke poslali Titulescu iz Satumera.

Za nevmesdvanje v španske zadeve se je z veliko večino glasov izrazil širši izvršni odbor angleške delavske stranke.

Nova gospodarska politika italijanskega fašizma: Znižanje uvoznih carin

Italija je razvrednotila liro

Rim, 6. oktobra. AA. Uradno poročilo, ki je izšlo po seji ministrskega sveta pravi, da je ministrski svet na Mussolinijev predlog soglasno sklenil znižati vrednost lire na višino, določeno pred 16 meseci z zakonom o stabilizaciji z dne 21. decembra 1927, to je, da se plača 90 lir za 1 funt šterlingov in 18 lir za 1 dolar. Ta višina, določena isti čas, je ostala nedotaknjena štiri leta, to je vse do razvrednotenja funta, 20. septembra 1933. Poročilo pravi dalje, da je Mussolini upošteval učinek nasproti tujini. Izvoz in tiskni promet bo olajšan. Moglo bi se zgoditi le to, da bi zrasle cene v državi, toda duce je predlagal in ministrski svet je odobril določitev nekaterih cen in strogo nadzorstvo nad njihovim gibanjem, ko bodo sorazmerne svetovnim cenam. Poleg teh in drugih ukrepov zoper morebitno špekulacijo, je ministrski svet pooblastil državnega podtajnika v finančnem ministrstvu, da določi obseg uvoznih kontingentov za blago, ki ga mnogo rabijo, in da brez odloga ukine sistem privatnih konpenzacij. Kupna moč lire, to je dejanska vrednost denarja, se bo z zvezi s tem branila z vso energijo in povsod. Duce je proučil angleško-francosko-ameriško deklaracijo, ki je izšla pred razvrednotenjem franka, in izjavil, da se z njo strinja glede ideje, da je svetovno gospodarska obnova eden izmed neobhodnih pogojev sodelovanja med narodi v korist miru. Toda priti je treba iz začasnega stanja v trajno stanje.

Ministrski svet je nato vnovič kar najbolj kategorično podčrtal, da se bo politika, ki ji je namen doseči čim večjo gospodarsko avtonomijo, nadaljevala, ker je eden izmed bistvenih pogojev za vojaške obrambe naroda. Po drugi strani pa poročilo poudarja, da bodo rezerve italijanske narodne banke ponovno določene po novi pariteti lire, pribitek bo pa dobila državna blagajna.

Posledica zmanjšanja

Posledice tega znižanja vrednosti italijanskega denarja so naslednje: Zelo bodo znižane carine za uvoz blaga, ki ga Italija največ potrebuje. — Mussolini je postal diktator italijanske carske politike, ki bo znižala pristojbine za uvoz žita, živine, mesa, olja in jaja. Cene teh najvažnejših predmetov za življenje se na noben način ne smejo zvišati. Sedanji novi tečaj lire bo vlada branila za vsako ceno. Prepričala bo s posebnimi odredbami tudi zasebno trgovino, če bo novi položaj italijanskega denarja to zahteval.

Italija se je pridružila angleško-amerikansko-francoskemu denarnemu sporazumu za uravnoteženje denarja zato, ker misli, da to lahko uredi vsa vprašanja mednarodne trgovine. Pri tem hoče Italija sodelovati. Če bo potrebno, si Italija pridržuje pravico, da svojo valuto zniža še za nadaljnjih deset odstotkov. Zlata podlaga se bo zmanjšala. Kar ostane zlata, gre v korist državne blagajne. Zakon o nadzorstvu cen v notranji trgovini ima namen, da odstrani vse neprilike na notranjih tržiščih, ki bodo v zvezi z razvrednotenjem lire nastale.

Prepovedano je za dve leti zviševati stanarine in zemljiško najemnino kmetom. Nespremenjene ostanejo cene plinu in elektriki ter prevoznine na tramvajih, avtobusih in železnicah. Mussolini ima vso moč, da lahko vodi italijansko carsko politiko po svoji uidevnosti.

V zvezi s temi sklepi je Italija razpisala notranje posojilo, pri katerem bodo morali sodelovati predvsem lastniki nepremičnin, ki jih afriška vojna ni prizadela. Uveden je tudi nov davek na dividende. Vse te odredbe kažejo, da je Mussolini spet enkrat odločujoče posegel v italijansko gospodarstvo, pritisnil kapital in vzel denar tam, kjer ga je kaj, to je pri kapitalistih in veleposestnikih.

Kaj bo z našim izvozom lesa?

Zaradi padca lire so se ustavila vsa pogajanja med slovenskimi izvozniki in italijanskimi

gospodarskimi krogi. Že dane dispozicije za odpremo v Italijo so preklicane.

Komaj so se pojavile opravljene nade naših izvoznikov na realizacijo novega sporazuma z Italijo, že se pojavljajo skoraj nepremostljive težave za naš izvoz v Italijo. Ob tej priliki opozarjamo, da bo nastalo mnogo novih vprašanj, ki so prav v zvezi z znižanjem tečaja lire.

Novi trgovinski sporazum je za plačilni promet med obema državama določal, da se bo tečaj za medsebojno obračunavanje uredil po sporazumu med osrednjimi denarnimi ustanovami. To se je sedaj pokazalo za zelo dobro, ker so vprav nastopile največje izpremembe v valutnih odnosih. Da pa naša izvozna trgovina ne bi trpela škode in da bi se mogli razviti redni trgovinski odnosi med obema državama, na katerih sta gospodarstvu interesirani, je nujno potrebno, da se osrednje oblasti zavzamejo za to, da se čimprej fiksira najpravičnejše razmerje med liro in dinarjem, ki bo pospeševalo naš izvoz v Italijo.

Francozi proti nemškim emigrantom

Berlin, 6. okt. Današnji »Echo de Paris« objavlja članek akademika Edmonda Jalouixa pod naslovom »Neželjen«. Slavni francoski pisec piše o nemških beguncih, ki so se nastanili v Franciji in pravi, da delajo ti emigranti v Franciji za svetovno revolucijo in za polom sedanjega družabnega in političnega reda, po drugi strani pa nelijo med francoskim ljudstvom sovraštvo do Nemčije. To velja tudi za italijanske begunce. Absurdno je, pravi pisec dalje, da delajo ti tujci, ki so našli v Franciji svoje zavetišče, na to, da bi se Francija spopadla z Nemčijo in jo rešila kanclerja Hitlerja, ko postaja vendar z vsakim dnem bolj očitno, da narašča v Nemčiji navdušenje za Hitlerja. V interesu francoske države bi bilo, da prepove vlada tujim političnim beguncem, naj ne posegajo v francosko politiko.

Belgrad, 6. oktobra. m. Sedanje prostore narodne skupščine, ki bodo sedaj izpraznjeni zaradi dograjene nove palače, bo zopet zasedlo tukajšnje dramsko gledališče.

K začetku gradnje vseučiliške knjižnice

Rektor univerze dr. Samec govori o pomenu knjižnice in se zahvaljuje banu dr. Natlačenu ter vsem, ki so pripomogli k uresničenju načrta. (Poročilo na II. strani.)

Gömbös - umrl

München, 6. oktobra. Danes ob 9.40 je tukaj umrl madjarski ministrski predsednik grof Gyula Gömbös. Zadnje dni so prihajale vesti, da se namerava vrniti v Budimpešto in izvesti rekonstrukcijo madjarske vlade. Zaradi bolezni pa je moral svojo vrnitev odgoditi. Gömbös je bil najodločilnejši madjarski politik po svetovni vojni in so od njega pričakovali rešitev sedanjega zapletenega notranjega položaja na Madjarskem.

Vesti od 6. oktobra

Krvavi nemiri v Mehiki so izbruhnili ob volitvah predsednika zvezne države Tlaxale.

Pol Portugalske je v komunističnih rokah, kakor vé povedati francosko levičarsko časopisje, čeprav vlada na Portugalskem mir in ni sledu o kakem uporu.

Eden je prišel v Monte Carlo baje da se z Italijani razgovarja za rešitev abesinskega vprašanja. Uradno to seveda zanikajo.

Obsedno stanje v Palestini bo angleška vlada odložila, ker se je včeraj pokazalo, da bodo arabski delavci nehali štrajkati sami od sebe.

Goljufanje delavcev v Abesiniji je odkrila italijanska politična policija in je moral asmarski guverner general Guzzoni kaznovati več podjetnikov s kaznimi od 50 do 100.000 lir.

Častni predsedniki komunističnega zbora v Parizu v nedeljo so bili Stalin, Thälmann, Dimitrov, La Pasionaria in Largo Caballero.

Proti zasedanju tovarn je včeraj pred delavci govoril francoski ministrski predsednik Blum.

Bivši španski prestolonaslednik grof Cavadonga se kljub smrtni bolezni vrača iz Amerike.

Dva načrta za pobijanje terorizma je včeraj obravnavala komisija ZN proti mednarodnemu političnemu terorizmu.

Potres na Štajerskem s središčem v Judenburgu je bil včeraj popoldne.

Odnosaje s 1300 ženskami je imel Samuel Frank v San Franciscu in je vsem obljubljal zakon ter prejel od njih ogromno denarja. Policija ga je aretirala.

Nemškega poslanika v Rimu Von Hassela je v navzočnosti zunanjega ministra Ciana sprejel Mussolini.

Razgovori med Kitajsko in Japonsko so se pričeli v Nankingu, kakor poročajo iz Sanghaja.

Deset komunistov je izgnal švicarski zvezni svet zaradi boljševistične propagande. To je redek primer, da Švica odredi političnim beguncem pribežališče.

Položaj na Sredozemlju je po mnenju poljskih listov zapleten in se more rešiti samo na podlagi svobodnih pogajanj, ki ne bodo prepustila nikomur nadvlade.

Spomenik papežu Inocenciju III. se z vso slovesnostjo odkrili v Budimpešti, ker je ta papež pridigoval križarsko vojno za osvobodjenje Bude izpod turškega jarma.

Zveza poljskih svobodomislecev je bila včeraj razpuščena zaradi prevratnega delovanja.

Trije sovjetski parniki so se potopili v Karajskem morju zaradi viharja, ki je tam divjal zadnje dni.

Nenadno toplo vreme je zavladalo v Sibiriji čez noč. Ponekod imajo 20 stopinj nad ničlo.

Bolnišnica je zgorela v Diar Bekru blizu Ankare. Bolnike so rešili.

Za 12 milijard frankov zlata so pričakovali včeraj v Parizu iz Madrida. To je vse zlato, s katerim razpolaga še madridska vlada.

Trgovski razgovori med Nemčijo in Estonijo, ki sta bili do zdaj v gospodarski vojni, so se včeraj pričeli v Tallinu.

Izključeni major Fey, ki je postal žrtev spora v avstrijskem Heimwehru, je izdal proglas, ki pravi, da je v dunajskem Heimwehru še zmeraj poveljnik on, in da morajo člani biti pokorni edino njegovim poveljem.

Novo katoliško katedralo so v nedeljo blagoslovili v Newyoru. Pri tem je kardinal Hayes prebral posebno papežovo poslanico.

34 milijard dolarjev znaša javni dolg Združenih držav po zadnji statistiki. Z ozirom na predvojni mero se je dolg zvišal za 15 procentov na vsakega prebivalca USA.

Bivši ameriški poslanik v Parizu Strauss je umrl v Newyoru.

6000 hiš je porušil tajfun, ki je divjal zadnja dva dneva ob japonski obali.

Dve letali sta trčili pri pristajanju na newyorškem letališču pri čemer so se ubili 4 piloti.

Nemčija ne bo znižala marke, kakor je izjavil državnik Jank Reinhard v Berlinu, ker stoji na stališču, da je zdravje gospodarstvo in zdrav denar življenjski pogoj za vsako državo.

Belgija ostane nevtralna v primeru, da bi Francija prišla v vojno s komerkoli. To se je pokazalo pri razgovorih v Ženevi. Torej bo zdaj Francija morala braniti še četrto svojo mejo, proti Belgiji. V Franciji vlada veliko razburjenje zaradi tega.

Aktivno trgovsko bilanco izkazuje letos prvič po 1926 ameriška zunanja trgovina.

Grandi je imenovan za guvernerja na dodekaneških otokih, po zadnjih vesteh iz Rima.

Za sodelovanje z MZ, pa tudi s Francijo, Anglijo in Poljsko so se na nedeljskem velikem shodu izrekli pristaši romunske narodno kmečke stranke, ki jo vodi Maniu.

Vesti o odstopu Litvinova kot komisarja za zunanje zadeve se vzdržujejo še zmeraj na podlagi dejstva, da je bil odstavljen Rajevski ravnatelj lista »Journal Demoscou«.

Svetilnik naj bo v lepšo bodočnost!

Včeraj je bila zasajena prva lopata na stavbišču vseuč. knjižnice

Ljubljana, 6. oktobra.

Na stavbišču, kjer bo stala v bližnji bodočnosti mogočna vseučiliška knjižnica, je bila včeraj popoldne prisrčna slovesnost. Ob pol 5 se je zbralo tamkaj mnogo občinstva, med njim posebno številno akademska mladina ter predstavniki skoraj vseh ljubljanskih uradov in kulturnih ustanov. Bil je skoraj celokupen profesorski zbor našega vseučilišča, ki dobi v novi vseučiliški knjižnici svojo drugo kulturno posestrimo. V velikem številu so tudi ostali ljubljanci prisostvovali svečanemu činu, ko je bil vpeljan gradbenik g. Čurk k gradnji knjižnice.

Slavnost se je začela ob pol 5, ko je v spremstvu svojega tajnika dr. Kovačiča prispel na stavbišče g. ban dr. Marko Natlačen in otvoril slavnost s sledečim nagovorom:

Borba za slovensko vseučiliško knjižnico je srečno končana; pričenja se končno uresničenje naše tako dolgo in tako vroče negovane želje.

Ko zasajamo prvo lopato in s tem simboličnim dejanjem začnemo zgradbo, želimo predvsem, da bi se zgradba, to veliko in za slovensko kulturo tako pomembno delo, tako srečno dovršilo, da bi bila našemu sedanemu in našim bodočim rodovom v veselje in ponos.

Želim nadalje, da bi bila ta zgradba vsikdar svetlo žarišče, s katerega naj obsejajo in razsvetljejo žarki modrosti in znanosti in kreposti našo domovino in naš narod.

Želim, da bi bila ta nova zgradba vsikdar toplotno ognjišče, ob katerem naj se budi in raste in širi ter s svojo blagodejno toplino ogreva današnji in še pozneje naše rodove čista ljubezen do naše domovine — Slovenije in Jugoslavije.

Svetilnik naj bo, ki bo kazal našemu narodu vsikdar pot v lepšo bodočnost!

Vsemogočnega Boga pa prosim, da to začeto delo blagoslovi in da te moje želje izpolni.

Banu dr. Marku Natlačenemu se je zahvalil v imenu univerze, ki najde v novi univerzitetni knjižnici svojo kulturno sestro, rektor g. dr. Samec.

V imenu akademske mladine je spregovoril nato Ciril Zebot, ki je med drugim dejal:

Naša dolžnost je, da ob tem zgodovinskem trenutku sebi in znanecem priključimo v spomin imena glavnih soborev akademske mladine v dveh bojeh za knjižnico:

gospod profesor Plečnik je ustvaril njen lik; gospod prorektor dr. Slavič se je v dneh svojega rektorata, pa tudi potem z mladino ramo ob rami boril za njo;

gospod predsednik minister dr. Korošec ji je v kritičnem trenutku, ko je bil dvajsetstinski in proračunski predlog že v tiskarni — brez kreditov za vseučiliško knjižnico — rešil kredite;

gospod ban dr. Natlačen jo je s pooblastilom za potrditev načrtov, ki si ga je izposloval od gradbenega ministra, obvaroval gotovo izgubljenega leta.

Brez teh, njihovih žrtev in pomoči, bi danes ne bila zasajena prva lopata. Vsem tem glavnim soborem iskrena hvala!

Naša zahvala pa velja tudi vsem ostalim izven akademskih vrst, ki so dali svoj delež v prizadevanju za knjižnico, predvsem sedanjemu rektorju g. dr. Samecu, ministru g. dr. Kreku in podbanu g. dr. Majanu.

Slovenski univerzi pa, ki ji je danes spočeta sestra, brez katere bi njena pot v areno znanosti tekne zaostala, ključemo: rasti, vojui se krepko, predstavljaj samozavestno, dopolnjuj in ščiti strastno duhovno svojino slovenskega naroda napram vsem in vsakomur! Naj te v novi dobi tvojega razvoja spremlja obilni božji blagoslov! Naj živi popolna slovenska univerza!

Nato je spregovoril načelnik tehn. oddelka banske uprave g. ing. Skaberne, ki je pozval stavbenika g. Čurka, da prevzame dela.

Nato je sledila formalnost podpisovanja zapisnika o uvedbi stavbenika, s čemer je bila ta, za slovenski kulturni napredek tako pomembna slovesnost, zaključena.

Ljubljanski železničarji v Ptuj

Ljubljana, 6. oktobra.

Zgodovinsko mesto Ptuj je v nedeljo sprejelo železničarje. Združenje železniških uradnikov v Ljubljani podpira s prirejanjem družabnih in propagandnih izletov širom domovine važno vlogo pri tujem prometu, spoznavajo se ljudje in kraji na takih izletih ob sodelovanju raznih stanov. Še pred kratkim je združenje obiskalo »Dolino gradov«, a v pretekli nedelji je popeljalo svoje izletnike v zgodovinsko mesto Ptuj in vinorodne Haloze. Kot uvod za ta izlet je bilo še prej organizirano predavanje g. F. Dostala v Ljubljani ob velikem zanimanju dne 1. oktobra.

Neprijetna megla je pokrivala Ljubljano in savsko dolino, ko so se odpeljali izletniki z jutranjim vlakom proti severu, kjer se jim je šele pri Celju odprl lep pogled po teh krajih ob lepem jesenskem vremenu. Veselo razpoloženje je zavladalo, saj jih je bilo lepo število v dveh posebnih vozovih. Ob prihodu v Ptuj se je nabralo skoraj 100 udeležencev, med njimi mnogo prijateljev in znancev iz drugih stanov, ki jih je pozdravila mestna godba ter jih je pričakovalo številno občinstvo. Navzok je bil narodni poslanec Brenčič, predstavniki civilnih in vojaških oblasti pod vodstvom kapetana g. Božiča, zastopniki društev ter celotni odbor za sprejem izletnikov pod vodstvom neumornega predsednika, načelnika postaje, g. Keržarja. Dobrodošlico je izrekel g. Keržar, nato pa še predsednik olepševalnega in tujko-prometnega društva šolski nadzornik g. Pretner. Bil je udeležencem ves čas ob strani ter jim nudi vso podporo.

Sprevod je krenil nato z godbo na čelu in z odličniki pred mestno hišo, kjer jih je pričakoval mestni župan g. Dr. Remec, opozarjal je na lepote teh krajev, na izredno priliko, ki se je nudila z obiskom temu zgodovinskemu mestu. Zahvalil se mu je vodja izleta, višji kontrolor drž. žel., g. Bruno Parma iz Ljubljane, ki je vzhvičen nad tem lepim sprejemom izrazil nado, da si bodo gotovo vsi odnesli iz tega zgodovinskega mesta Ptuja in njegove prelepe okolice najlepše vtise in trajne spomine, kar jim naj še podkrepiti ta lepi sprejem, ki so ga bili deležni. — Sprevod je nato krenil pred mestni Ferkov muzej, kjer jih je pozdravil zastopnik muzejskega društva prof. g. Alič ter jim najprej razložil nastanek zgodovinskih zanimivosti Ptuja in tega muzeja. Po ogledu muzeja so se podali na grad Herberstein, kjer so se divili krasoti starinskih zapuščin in redu, kako se to varuje za pozne rodove. — Sledil je ogled dominikanskega samostana in cerkve s svojimi znamenitimi freskami, rezbarijami in slikami. Kosilo, ki je sledilo, je bilo prav mojstrsko razdeljeno po raznih lokalih ter kar najbolje pripravljeno. — Popoldne je bil pripravljen izlet v sosedne Haloze, ki ravno sedaj ob času trgatve nudijo najlepši pogled s vojnih hribov in gričkov s strminami pobočij. Krasno jesensko vreme je še posebno podžigalo razpoloženje naših gostov. Pot je šla v vinograde, mimo Sv. Barbare do vzhajajočega grada Borla, ob mirno tekoči široki Dravi, na visoki strmi skali z razgleda tja do Maribora in v neskončno daljavo. Ogled starih viteških dvorov in srednjeveških zanimivosti je vzbujal veliko pozornost vseh ter so vsi bili prav hvaležni tako organizatorjem kot posestnikom, da jim je bil omogočen ogled grada. Po ogledu so se še enkrat sestali vsi izletniki v prijateljski družbi s Ptujčani, med katerimi so bili poleg mestnega župana navzoči predstavniki raznih društev, veliko število častnikov s kapetanom g. Božičem. Spregovoril je še enkrat vodja izletnikov, ki se je zahvalil za gostoljubnost in naklonjenost, katere so bili deležni udeleženci. Težko bi bilo vse omeniti, vendar zaslužijo vsi enako zahvalo.

Ob najprijetnejšem razpoloženju je bilo res težko zapustiti ta gostoljubni kraj in še pozno v noč, ko so se vračali izletniki domov, so se spominjali na ta izredni dan, ki jim ga je pripravil prireditelj z željo, da se kmalu zopet vidimo.

Sneg - veselje smučarjev, strah vinogradnikov

Ljubljana, 6. oktobra.

Kaj čudno smo bili iznenadeni danes zjutraj, ko je začel med dežjem naletavati sploščka polagoma, potem pa gosteje in gosteje sneg, ki je počasi popolnoma zamenjal dež in se spremenil v neprestano naletavanje kosmičev, ki pa so vsi prepojeji z vodo. Ko kosmiči poleg tega naletavajo še na premočeno podlago, seveda sneg spriti izginja in nam pušča samo brogzo. Le hiše je za spoznanje pobelilo, a bo še ta belina izginila, kakor hitro bo naletavanje, ki se vedno bolj redči, ponehalo.

Poročila o prvem snegu prihajajo z vseh strani. Deloma ponoči, deloma proti jutru in danes dopoldne je snežilo skoraj po vsej Sloveniji. Sneg je znatno pokril vse hribovje prav do doline. V severnih delih (Dravska, Mežiška in deloma Saleška dolina) pa je pokril sneg nalahno tudi predele v dolini.

Zbudili smo se torej danes skoraj v popolnoma zimskem vremenu, katerega so dobri nosovi začutili že sinoči. Vremenski preroki spričjo tako zgodnjega zimskega vremena ne obetajo nič dobrega. Dasi nikakor ne moremo računati, da bi

sneg ostal ali ležal kjer v dolinah po cel dan, napravljala občutno škodo mraz, ki prihaja s snegom. Planine so že nekaj časa globoko proti vzhodu zasnežene in z njih veje prav mrzla sapa. Najhušo škodo povzroča mraz seveda v vinogradih, kjer se začneja trgatve. Sneg in mraz sta od nekajdaj najhuši strah naših vinogradnikov, katerim čisto prekrita vse račune glede dobrega pridelka in trgatve.

Prvi sneg po gorah pa je že pred dobrim tednom spravil pokoncu smučarje, ki jim sneg ne zapade nikdar dovolj zgodaj. Ze v soboto smo videli na kolodvoru štrleti iz odhajajočih množice nekaj parov smučar, s katerimi so prvi smučarji rinili v vse mogoče smeri. Ko so se v nedeljo zvečer vrnili, so bili s smukom še dokaj zadovoljni. Zvabilo je tudi druge turiste, ki so bili v nedeljo doli smučke in jih uveljavili okrog koč. Kakor torej vse kaže, bo smučarska sezona letos prav zgodnja. Izkušnje pa nas uče, da rana smučarska sezona ne drži dolgo. Če pa je vreme napravilo izjemo s tako zgodnjim snegom, smemo ravno tako upati, da bo napravilo izjemo morda tudi pri zimskosportni sezoni.

Nekatera javna dela v bližnji kamniški okolici

Kamnik, 5. oktobra.

V Nevljah se že gradi nov železobetonski most čez Nevljico na tuhinjski cesti. Delo je prevzelo gradbeno podjetje inž. Tönies iz Ljubljane za 293 tisoč dinarjev. Da bo mogel iti promet nemoteno dalje skozi tuhinjsko dolino, grade najprej provizorični most.

Tudi za nadaljevanje dela na Kavranu se je že našel kredit, ker je bila predvidena vsota v proračunu preokročena.

Smatramo, da bi bil sedaj tudi ugoden čas za popravilo jezov pri mostu v Novem trgu, ko je voda v strugi Bistrice nizka, za kar bi bili sedaj stroški neznatni. Za slučaj, da bi jez podrl v jesenskih poplavih, kar je skoraj neizogibno, bo treba graditi nov jez in bodo stroški mnogo večji.

Metlika

Metlika, 5. oktobra.

Regulacija hudournika na Dolnjem Suhorju. — Hidrotehnični odsek kr. banske uprave je zreguliral

hudournik v Dolnjem Suhorju, kjer je tamkajšnjim posestnikom delal veliko škodo s tem, da je zalagal travnike in njive ter odnašal rodovitno plast zemlje. Za regulacijo je bil skopan 200 m dolg hudourniški jarek, katerega dno je betonirano, bregova pa pozidana. Na spodnjem koncu jarka je bil 30 m globok kraški požiralnik, katerega so razširili na premer 2 m ter 25 m globoko betonirali. Ta požiralnik je zgornj zavarovan z varnostno rešetko in je tako preprečeno, da bi kdo po nesreči padel v požiralnik. Dela so bila izvršena s povečano previdnostjo in ni bilo nobene nesreče. Po 25 delavcev je bilo dnevno zaposlenih iz bližnje okolice, ki so bili vsi potrebni zaslužka. Delo je stalo 100.000 Din.

Licitacija grozja v banovinski trsnici. V nedeljo je Vinarska zadruga v Metliki kupila na javni dražbi grozje iz banovinske trsnice v Draščih.

Gorjanci pod snegom. Zadnje dni je sneg pobelil Gorjance. Vinogradniki s skrbjo čakajo toplejših dni, da bi začeli s trgatvijo. Splošno tožijo, da je letošnji pridelek po količini slab, le Radovščani so zelo zadovoljni, saj je minulo že mnogo let, odkar je bila trta tako bogato obložena kakor letos.

Proti podražilni k-nha je nastopil švicarski zvezni svet in določil v ta namen 8 milijonov šv. frankov.

Med ameriški rojaki

V prejšnjih časih se je izselilo v Ameriko tudi s slovenske zemlje mnogo ljudi, ki so si zamislili v tujini boljšo bodočnost. Mnogim se je to v prejšnjih boljših časih zaradi pomanjivosti in pridnosti tudi posrečilo in jim je danes življenje mnogo lažje, kakor pa je morda pri nas doma marsikomu. Toda v prejšnjih časih je bilo gotovo tudi v Ameriki več eree, kakor jo je danes. Tudi v to »zlato deželo« se je posebno v zadnjem času naselila skrb in borba za vaaskdanji kruh, ki je dostikrat še mnogo trši, kakor doma na svoji lastni zemlji. Poleg tega pa je tujina le — tujina. Gotovo je danes dosti takih naših rojakov tam v Ameriki, ki komaj že čakajo, kdaj bodo imeli erečno priliko, ko bodo spet lahko zagledali svoj pravi dom, in ki so razočarani morali priti na to, da je škoda slovenske krvi, da bi jo izsesavali tujci. Malokrat pa pride na domsko grudo kakšna vest, o teh naših rojakih iz Amerike. Niti najozji svoji doma včasih ne vedo, kaj je z njihovimi sorodniki. Zato bomo v našem listu od časa do časa prinesli nekaj drobnihi vesti o naših rojakih tudi iz Amerike. Gotovo bo le temu ali onemu ustrezno, ko bo bral — morda po dolgem času — nekaj o svojih od onstran morja.

★

V bolnišnici v Clevelandu je v starosti 50 let umrla Neža Lavrič, ki je bila doma iz vasi Podgora pri Vrhniki. V Ameriki je živel celih 34 let. Bila je tam poročena in zapuščila dva sinova. hčerk in tri brate, v domovini pa ji živi še nena mati.

Iz Medvod pri Ljubljani se je pred leti izselil v Ameriko Franc Kuhar. Sedaj je v starosti 42 let v Milwaukee umrl.

V premogovniku v Coverdale se je Janez Špele pri rudarskem poslu tako težko ponesrečil, da so ga morali takoj prepeljati v bolnišnico. Toda umrl je že med potjo tja. Star je bil 54 let in je bil doma iz vasi Vrbovec na Dolenjskem. V domo-

vinu mu živi še njegov oče, dva brata in sestra. Druga sestra je tudi v Ameriki.

Nogo so odrezali Johanu Ogrizku, ki ga je pred nedavnim ponoči zbil avtomobil.

V bolnišnico so odpeljali težko ponesrečenega, 30 let starega Toneta Klepca, ki se je naselil v Cornwall. Težak kos železne rude mu je zlomil bok.

V Clevelandu je preminula Cecilija Pelko roj. Vidmar. V Ameriko je prišla že pred 28 leti in je doma iz vasi Velike Liplje pri Žužemberku.

Tudi v Ameriki je prehitra vožnja z avtomobilom prepovedana. Slovenski rojak Jožef Bužar, ki se je naselil v Hibbingu, je bil pred kratkim za tak prestopke obsojen na plačilo celih 100 dolarjev. Morda je bilo s to hitro vožnjo v zvezi še kaj hujšega, kajti kazen bi za naše pojme in žepe bila le malo previsoka.

V Ellyju je umrl 43 let stari Slovenec Franc Škrjanc.

Poročila eta se v Clevelandu Ljoe Tisovec in gđc. Rose Skuly. Srebrni jubilej poroke pa sta praznovala v istem mestu v začetku septembra slovenska zakonca Anton Jerman in njegova žena. Slavljenu uživata v Clevelandu velik ugled in spoštovanje. Zato jima v tej slovesnosti niso pozabili častitati drugi slovenski rojaki, ki žive tam.

Delavcem v Ameriki se dosti boljše ne godi, kakor pa našim delavcem doma. Neprestano se morajo boriti za svoj življenjski obstoj. Plače so se v zadnjem času ponekod tako znižale, da delavcem ni preostajalo drugega, kakor da začno s stavko, s katero so skušali doseči povišanje teh prejemkov. Takih tovarn je v Berbetonu precej. Čim preneha stavka v eni, že se ustavi delo v drugi. S stavkami pa se le redko kaj doseže, ker je zelo težka borba proti bogatim kompanijam. Ponekod delavci stavkajo kar po več mesece. Če si niso že prej kaj dosti prihranili, ne bo težko reči, da se jim prav preveč dobro ne godi.

Nemški časnikarji na Bledu

V Toplicah so nastopile tudi narodne noše in harmonikarji

Bled, 6. oktobra.

Sinoči so prispeli na Bled v spremstvu našega novinarskega atašeeja v Berlinu g. Miloša Crnjanskega, zastopnika Centralnega presbiroja g. Djordje Bogdanovića in dr. Stojkova ter nekaterih ljubljanskih časnikarjev nemški časnikarji, ki potujejo po Jugoslaviji.

Gostje so osedli v grand hotelu »Toplice«, kjer je bila v spodnjih prostorih tudi svečana večerja, ki je bila prirejena v vsakem ožiru prav mojstrsko. — Gostom je spregovoril v pozdrav g. dr. Stojkov, ki je naglasil, da Jugoslavija pričakuje, da bodo vsi ti gostje odnesli iz Jugoslavije kar mogoče lepe vtise in spomine in da bodo vedno poborniki prijateljstva med našo državo in Nemčijo, kakor sta bili ti dve državi vedno med seboj v prijateljskih odnosih in ki so ju ločili le trenutni dogodki in mednarodni zapletaji.

Dr. Stojkovu je odgovoril vodja nemških no-

vinarjev dr. Bade, ki se je zahvalil za krasno uspešo potovanje, za vso uslužnost, ki so jo bili deležni na vsej poti, posebno pa v Ljubljani in to ne samo s strani kolegov, ki so bili res pravi tovariši, marveč tudi s strani predstavnikov oblasti. Zagotovil je, da znajo nemški časnikarji to gostoljubnost in uslužnost tudi ceniti.

Po večerji je sledil v salonu prijateljski pomek, ki je trajal pozno v noč. Zelo prijetno so bili gostje presenečeni z nastopom narodnih noš in harmonikarjev, ki sta jih aranžirala g. Molnarjeva in zastopnik Centr. presbiroja pri banski upravi g. Zobec — tako posrečeno, da so bili gostje zelo navdušeni.

Današnje razpoloženje je nekoliko zmotilo sneg, ki je začel v gostih kosmičih padati že sredi noči in je v dopoldanskih urah pobelil že ves Bled. Nemški časnikarji se zadržujejo večina v hotelu in odpotujejo popoldne nazaj v Nemčijo.

Nova socijalna ustanova v Mariboru:

Dom za varstvo deklet

Slovesna blagoslovitev in otvoritev je bila v nedeljo

Maribor, 5. oktobra.

Včeraj je bil v Mariboru blagoslovljen in odprt Dom za varstvo deklet. Otvoritev se je vršila v okviru lepe slavnosti, ki je bila v prostorih nove ustanova na Slomškovem trgu 12. Številne goste, ki so se zbrali popoldne ob 3 v Domu, je sprejemal odbor Društva za varstvo deklet s predsednico, ravnateljico gđ. Stupca in tajnikom Kokošinekom. Prisel je knezoški dr. Ivan Tomazič, ki je blagoslovil Dom, mestni župan dr. Juvan, predstojnik mestne policije dr. Trstenjak, stolni kanonik in mestni župnik Umek, superior jezuitov p. Tomec, duhovnik Oberžan, ravnatelj socialno-političnega urada mestne občine Brandner, bilo je navzočih mnogo mariborskih gospa, ki delujejo v krščanskih karitativnih organizacijah ter veliko število deklet in služkinj, katerim je nova ustanova namenjena. Predsednica Društva za varstvo deklet, gospa Stupca, je imela pozdravni nagovor, globoke besede o pomenu nove ustanove pa sta izrekla knezoški dr. Tomazič in mestni župan dr. Juvan. Dekleta so nastopila z deklaracijami in pevskimi točkami ter je vsa slavnost izvenela v priskrbi domačemu tonu.

Nova ustanova je dobila streho v hiši pokojne učiteljice gđ Sabine Kučera, ki je pred 30 leti umrla ter zapustila svoje premoženje v svrhe, za katere je sedaj uporabljeno. Zaradi neumljivih ovir, ki jih je delal prejšnji režim na občini, je šele sedaj, po uvidevanosti občinske uprave, zlasti župana dr. Juvana, uspelo, da se je izpolnila poslednja volja plemenite pokojnice. Hišo na Slomškovem trgu št. 12 je preuredila mestna občina ter vse prostore

v prvem nadstropju prenovila. Tu ima svoje enosobno stanovanje upraviteljice Doma g. Erhatačeva, ki vrši svojo odgovorno službo popolnoma brezplačno. Drugi prostori so izpremenjeni v spalnice, tu bodo imela dekleta, kri pridejo v mesto iskati službe ter so brez strehe, toplo in varno zavetje. Iz treh sob prejšnjega stanovanja je prirejena precej obsežna, svetla dvorana, v kateri se bo v prvi vrsti vršila nedeljska patronaža. Tu se bodo zbirale ob nedeljskih popoldnevih služkinje in delavke. Na razpolago jim bodo časopisi, knjige, družabne igre, klavir, gojilo se bo petje, vršila se bodo predavanja iz vseh za nje v poštev prihajajočih strok. Društvo je naprosilo nekatere gospe in učiteljice, da bodo nudile pouk v ročnih delih, v šivanju, zdravnicu bo imela predavanja o higijeni, dekleta bodo prirejala igre; skratka: Dom naj nudi dekletom to, česar jim danes zaradi življenja v tujini, daleč od domače hiše, manjka.

Nedvomno se bo kmalu poznal vpliv nove ustanove na polju dekletske zaštite. Veliko socialnega zla se bo dalo s pomočjo te ustanove preprečiti, mnogo mladih življenj ohraniti na pravi poti. Mariborska javnost je Dom za varstvo deklet pozdravila s toplimi simpatijami. Mnogi dobrotniki so se že izkazali, ko so podprli društvo z darovi v gotovini in razno opremo ter tako omogočili, da se je otvoritev izvršila že sedaj. Potrebno pa bo še precej sredstev, da se ustanova izpopolni in še razširi. Gotovo se bo dobro srce Maribora še odzvalo prošnjam vodstva te ustanove ter jo bo podpiralo tudi v bodočnosti.

Ljubljanski kinematografski kartel

Ljubljana, 6. oktobra.

Pred štirinajstimi dnevi smo prinesli že vest, da so ljubljanski kinematografi sklenili kartel za preprečitev medsebojne konkurence. Izrazili smo svoje dvome, če bo ta kartel obiskovalcem ljubljanskih kinematografov koristil, saj vemo, da je delno zvišanje kvalitete filmov zadnje čase bilo treba pripisovati pravi konkurenci med kinematografi.

Od prizadete strani smo dobili pojasnilo, da je sporazum med ljubljanskimi kinematografi namenjen samo izboljšanju kvalitete filma. Kako se bo izvedlo po temu sporazumu, nimamo natančnih podatkov, toda saj bo pokazal to program, kakor obljubljajo tudi vodstva kinematografov.

Tenis: Jugoslavija-Madžarska

Po tekmovalju v Pragi, kjer so naše tenis igralce tamkajšnji tekmovalci porazili z rezultatom 6:0, bi morali jugoslovanski tekmovalci igrati s Poljaki, toda je to tekmovalje preprečilo slabo vreme. Zato je bilo tekmovalje s Poljsko odgodeno za nedoločen čas. Tudi niso naši mušketirji odšli v Meran, pač pa bodo pomerili v soboto, nedeljo in ponedeljek svoje moči z madžarskimi igralci. Ti se bodo ustavili v Zagrebu na poti iz Merana. Tekmovalje se bo vršilo na igrišču Z. K. D. K. M. — na Miramarski ulici. Tekmovalje bo reševalna za ono, ki je bila meseca avgusta v Budim-

Učiteljske premestitve

Belgrad, 5. oktobra, m. Prestavljeni so sledeči učitelji(ce): Dragomila Fras iz Trtelja v Ribnico, Marija Oven iz Ribnice na III. meščansko šolo v Ljubljano, Rudolf Koblica iz Slovenjgradca v Ljubljano, Ana Kotnik iz Komize v Slovenjgradec, Marija Culk iz Senovega v Maribor. Po službeni potrebi sta pa prestavljena z meščanske šole v Mariboru na II. deš. mešč. šolo istotam: Albert Zerjav in Franc Zamora.

Soboška gimnazija v številkah

Naša soboška gimnazija, ki je tako zelo prirastla k srcu ljudem Slovenske Krajine, dokazuje, da je zelo potrebna. To dokazujejo številke v letošnjem šolskem letu. V prvi razred se je vpisalo 124 dijakov. V prvih štirih razredih je letos vpisanih nad 390 učencev. V samoupravnih razredih, to je v V. in VI. razredu pa je vpisanih letos 70 učencev. Torej skupno na celi gimnaziji nad 460 učencev, kar priča dovolj zgornjo o velikem zanimanju in potrebi soboške gimnazije, ki mora postati čimprej popolna in državna gimnazija, ker to zahtevajo nacionalni in gospodarski interesi našega slovenskega življa na severu naše države.

pešti in se je končala neodločeno 3:3. Madžarsko moštvo tvori: Szigethy, Bano, Petto in Dallbos, z rezervo Friedrich. Od nas nastopijo: Punčec, Pallada, Mitš in Cikos.

Tekmovalci bodo 4 single in 2 double partije. Naši tekmovalci bodo nastopili v postavi P. P. in M. Č. — za tekmovalje vlada v Zagrebu, kakor tudi v Ljubljani, veliko zanimanje.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, torek, 6. oktobra: Bruno.
Jutri, sredo, 7. oktobra: Justina.

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočvar, Celovška cesta 62, in mr. Gartus, Moste.

Galopne in kasaške dirke priredi Kolo jahačev in vozačev dne 11. oktobra na vojaškem vežbališču Fužine pri Ljubljani. Začetek ob 14. uri.

Popravek: »K. notici o spremembi pisarniškega vodstva Zveze za tujski promet v Sloveniji, Ljubljana, nas Zveza naproša za popravek v toliko, da je dosedanj ravnatelj g. Pintar prošil za trimesečni dopust, zaradi česar nastopi g. dr. Žižek takoj svojo službo.«

Redni pouk esperantskega jezika se bo vršil v tečaju na Cankarjevem nabrežju 7-1. — vsak torek in petek od 20—21. Učnina le 15 Din mesečno. — Vpiše se lahko vsakdo še v prvih urah. — Klub esperantistov Ljubljana.

Drevi ob 20 v dvorani hotela »Metropol« predavanje: »Slovenija — biser Jugoslavije« — s skopičnimi slikami, v proslavo »Zelenega tedna 1936«. Vstop prost!

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Torek, 6. oktobra: zaprto (generalka).
Sreda, 7. oktobra: »Florentinski slamič«. Premijerski abonma.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Torek, 6. oktobra: »Pod to goro zeleno...« Premijerski abonma.
Sreda, 7. oktobra: »Matija Gubec«. Red Sreda.

Mariborsko gledališče

Ponedeljek, 5. oktobra: Zaprto.

Torek, 5. oktobra ob 20: »Živi mrtvec«. Red A.
Sreda, 7. oktobra: Zaprto.

Četrtek, 8. oktobra ob 20: »Zorkac«. Red B.

Petek, 9. oktobra: Zaprto.

Sobota, 10. oktobra ob 20: »Prva legijac. Premijera. Bloki.

Abonentje reda A in B imajo ta teden že svojo predstavo. Zato dvignite čimprej svoje izkaznice! Kdor se pa namerava še abonirati, lahko to še stori, vendar je v njegovem interesu, da to stori takoj, ker je letos zanimanje za abonma zelo veliko.

Ljubljanska opera gostuje v torek, dne 13. t. m. s Puccinijevu popularno opero »Madame Butterfly«. Gostovanje se vrši le enkrat. Naslovno partijo poje v Mariboru tako priljubljena primadona Zlata Gjurgjenac. Pobriganje se pravočasno!

»Živi mrtvec«, ta globoka drama ruskega genija Tolstojca, je ob otvoritveni predstavi dosegla prav velik uspeh. Ponove jo v torek, 6. t. m. za red A.

V soboto premijera »Prva legijac. Ta Lave-ryeva drama iz jezuitskega življenja učinkuje z redko dramatsko silo in po mnogih peripetijah, ki jih doživljajo duše njenih junakov, izveni v slavospev veri v Boga. To elično in literarno mnogo vredno delo režira Peter Malec. Nastopijo Malec, Nakrst, Gprinšek, Grom, Verdonik, Blaž, P. Kovič, Košuta, Košič in Borko.

Maribor

Sadni sejem podaljšan. Sadni sejem bi se moral zaključiti včeraj; vodstvo prireditve pa ga je podaljšalo še za danes. Znižalo pa je vstopnino na 1 Din. Obisk sadnega sejma je bil dosedaj zelo zadovoljiv, uspeh pa je presegel vse pričakovanje.

Poročila sta se v Mariboru g. Ciril Grešak, dopisnik »Slov. Narod«, in gdč. Stanka Gabrijel. Naše iskrene čestitke!

Mladinski gozdni tek SSK Maratona. Kakor prireja SSK Maraton vsako leto za zaključek lahko-atletičke sezone Pohorski tek za seniorje, tako priredi ob istem času »Mladinski gozdni tek za juniorje«, ki se bo letos vršil prihodnjo nedeljo ob 15 v okolici Treh ribnikov. Vsi tekmovalci se zberejo ob 14 na Livadi ter odidejo skupno na start. Klubi se opozarjajo, da pravočasno pošljejo svoje prijave.

Celjske novice

Celje, 5. oktobra.

Smrtna nesreča slikarskega pomočnika. Pred dnevi smo na tem mestu poročali o hudi nesreči, ki se je zgodila 47 letnemu slikarskemu pomočniku Pasero Bogomiru s Sp. Hudinje. Pasero je bil namreč v ponedeljek, dne 21. septembra zaposlen pri trgovcu s stroji Gobeu v Gaberju in sicer s pleskanjem strojev. Pri delu je pa z lestve omahnil in strmoglavil 12 m globoko. Padec je bil tako silen, da si je Pasero prebil pri tem lobanjo, nalomil desno nogo, zlomil tri rebra in zbil 9 zob. Hudo ranjenega so takrat takoj prepeljali z avtomobilom celjske reševalne postaje v bolnišnico, kjer se je boril z življenjem in smrtjo skoraj 14 dni, dokler ga ni v nedeljo ob 10 dopoldne smrt rešila trpljenja.

Občinska seja. Redna seja mestnega sveta celjskega bo v petek, dne 9. oktobra, ob 6 zvečer v posvetovalnici mestnega poglavarstva. Na dnevnem redu so poročila odsekov.

Dijaki — odlog službovanja v vojski. Dijaki, ki so bili pri naboru potrjeni za vojaško službo, pa žele nadaljevati študije, naj do 1. novembra oddajo pri mestnem poglavarstvu predpisane prošnje. Natančnejši podatki so razvidni z razgleda, ki je nabit na uradni deski mestnega poglavarstva.

Napravite tudi za delavce nekaj

Trbovlje, 5. oktobra.

Od opekarne do zapadnega okrožja so pred časom bile luči. Nekaj mesecev pa teh luči ni več ob poti, po kateri hodijo delavci v delo na nočne tretine. Na tej poti so pred kratkim zabili železne droge, da upokoje ne bi mogli v svojih dvokolnicah vziti iz nasipa nabranega premoga. Delavce, ki hodi na delo po tej cesti se lahko ponesreči. Vsekakor: delavstvo želi, da tako važne poti dobe razsvetljavo, saj so dobro razsvetljenje tam, kjer nudi morda samo eden uradnik. Tu pa hodi dnevno nad petsto delavcev na delo in z dela.

Obisk v Jakopičevem paviljonu

Ob priliki razstave Kos-Maleš-Gorše-Slaviček

Primož Trubar (M. Maleš)

Ljubljana, 6. oktobra.

V Jakopičevem paviljonu razstavljajo znani naši trije umetniki: Gojmir A. Kos, Miha Maleš, in France Gorše; kot gost pa razstavlja eden najodličnejših čeških mladinskih slikarjev Jan Slaviček. Razstava je bila odprta preteklo nedeljo ter bo odprta do 25. oktobra t. l.

Razstavljenih okrog sto del

V vseh treh paviljonovih razstavnih prostorih je razstavljenih okrog 100 del. V levem prostoru ima izvešene svoje krasne slike Kos. Pri njem prevladujejo pokrajinske slike in lihožilja. Njegove oljnatne umetnine so privabile že marsikatero kupca, kar je pač najboljši dokaz za kakovost razstavljenih del.

V desnem razstavnem prostoru razstavlja Miha Maleš. V nasprotju s Kosovimi realističnimi deli najdemo tukaj skoraj izključno čustvene stvari, ki prehajajo delo že v seralizem. Ta način slikarstva je pri nas popolnoma svojevrsten in originalen ter lasen samo Malešu. Posebno po-

zornost vzbuja »Spomin na Benetke« in »Primož Trubar ob 350-letnici njegove smrti«. To sliko prinašamo tudi v listu.

V srednjem razstavnem prostoru so izvešene slike obeh slovenskih slikarjev, Maleša in Kosa, poleg tega razstavlja tu še češki umetnik Jan Slaviček. Pri njem prevladujejo pokrajinske študije iz Češke in iz Korčule. Nekaj od teh njegovih slik je razstavljal letos že na svetovni razstavi v Benetkah.

Obenem razstavlja svoje umetnine v tej dvorani tudi France Gorše, eden od naših najboljših kiparjev. Razstavil je le nekaj svojih najboljših kipov, ki so izdelani v bronu, mavcu ali lesu. Zlasti ugažala portreta Mihe Maleša in Tabcha, posebno pozornost pa vzbujata skupina »Pajdaši«.

Vidimo torej, da najdemo sedaj v Jakopičevem paviljonu umetnike ravno nasprotnih in idejno tako različnih smeri, da je to naravnost počeno.

Rekordan obisk, kupčije

Že pri povprečnem pregledu dobi obiskovalec vtis, da je to resna razstava, ki zasluži tudi svojo pozornost. To je izvedela tudi ljubljanska publika, ki je doslej v izredno visokem številu obiskala razstavo. Prvega dne je zabeležen najbrž tudi rekord v obiskovanju razstav v Jakopičevem paviljonu.

Že takoj prvega dne je prišlo tudi do več kupčij. Znani ljubljanski ljubitelji lepe umetnosti so odkupovali posamezna dela ter dali s tem priznanje našim mladim umetnikom, svoja stanovanja pa oblepšali z okusnimi in umetniškimi slikami.

Prvovrsten aranžma

Razstava je urejena izredno skrbno in pregledno. Pozna se, da so vsi trije razstavjalci priredili tako razstavo že v Mariboru in so prinesli v Ljubljano gotovo tudi nekaj izkušnji iz Maribora. Obiskovalec že pri povprečnem pregledu lahko dobi neke zanesljive vtise, kar je brez dvoma dokaz dobrega aranžmaja.

Prireditelji so z večerajšnjim dnem uvedli nekaj sprememb glede vstopnine. Tako stane vstopnina za enkratni obisk 5 Din, za dijače 3 Din, za dijače v skupinah pod vodstvom profesorja 1 Din. Nanovo pa so vpeljane permanentne vstopnice, ki stanejo s katalogom vred 15 Din. Pri blaginji je na razpolago tudi krasen in na umetniškem papirju bogato ilustriran katalog vseh razstavljenih del (stane 5 Din).

Sedanja razstava v Jakopičevem paviljonu je vsekakor dostojno sprječevalo idejnih kvalit v naši mlajši umetniški generaciji in je kulturna dolžnost Ljubljane, da posveča razstavi tudi primerno pozornost.

Kadar fantje zborujejo

Celje, 5. oktobra.

Včeraj so se zbrali v fantovski sobi v Orlovskem domu, da podajo obračun o delovanju v pretekli sezoni. Izredno lepo število jih je bilo, da čujejo rezultate in uspehe enoletnega dela in da napravijo načrt za bodočo sezono.

Zborovanje je otvoril in vodil predsednik fantovskega odseka KPD g. dr. Zdravko Kalan, ki je takoj ob otvoritvi podal nekaj odločnih in krepkih izjav. Izjavjal je, da nam je sedanja vlada vrnila pravice, ki nam jih je bil vzel prejšnji nasilni in protiljudski režim. Poživljena je naša katoliška prosveta — ne še vsa, zato gre naš cilj za tem, da se vzpostavijo katoliška prosveta zopet v vsej svoji celoti. Po odločnih predsednikovih izjavah so podali svoja poročila posamezni funkcionarji. Iz teh poročil je razvidno, da prednjači fantovska organizacija že danes, komaj po enoletnem zopetnem delovanju, vsem drugim katoliškim organizacijam. V teku enega leta je zbrala pod svojim okriljem 120 mladih in krepkih fantov, ki hočejo sebi in svojemu narodu lepšo bodočnost in v katere polagamo svoje upe in nade. Vršili so

se redni 14-dnevni sestanki, na katerih so se poleg organizacijskih zadev obravnavala vsa pereča vprašanja našega časa, zadevajoča socialno, ekonomsko, narodno vprašanje itd. Več predavanj je bilo tudi zdravstvenega značaja. Fantje so se udeleževali vseh prosvetnih prireditve v Celju, okolici in tudi oddaljenejših krajih Slovenije. Dali so inicijativo in izpeljali organizacijo tabora katoliških moč in fantov v Petrovčah. Gojili so tudi petje, gimnastiko, šah, plavanje. Za bodočo se na pravili obširen program. Ustanovile se bodo razne sekcije: pevska, lahkoatletska, gimnastična, šahovska, plavalna, glasbena itd. Vršili se bodo redni 14-dnevni sestanki — ločeno za mesto in okolico.

Pri volitvah je bil izvoljen v glavnem dosedanj odbor s predsednikom g. dr. Zdravkom Kalanom na čelu. Predsednikovo ime, kakor tudi ime ostalih odborovih članov nam jamči, da hoče korakati fantovski odsek odločno po ravni slovenski in katoliški poti in tako izvrševati nauke, ki so jih polagali voditelji slovenske katoliške prosvete.

Zimski vozni red na železnih

je stopil včeraj v veljavo

Ljubljana, 6. oktobra.

Z večerajšnjim dnem je stopil v veljavo nov

vozni red po naših železnih. Prinašamo pregled prihodov in odhodov vlakov v in iz Ljubljane.

Odhodi vlakov iz Ljubljane gl. kol.			Prihodi vlakov v Ljubljano gl. kol.		
Čas	ura/min.	v smeri	Čas	ura/min.	iz smeri
5 58		Tržišče (Samo ob delavnikih)	7 12		Tržišče (Samo ob delavnikih)
7 15		Bistrica-B. j., Rateče-Planica, Tržišče	8 04		Bistrica-B. j., Rateče-Planica, Tržišče
9 42		Jesenice, München, Salzburg	8 49		Paris, München, Jesenice
12 05		Bistrica-B. j., Rateče-Planica, Tržišče	12 17		Rateče-Planica, Jesenice, Tržišče
15 44		Jesenice, Rateče-Planica, Tržišče	16 09		Bistrica-B. j., Rateče-Planica, Tržišče
17 35		Tržišče	19 25		Tržišče
18 40		Bistrica B. j., Tržišče	19 42		München, Salzburg, Jesenice
20 48		Jesenice, München, Paris	20 35		Bistrica-B. j., Rateče-Planica, Tržišče
5 50		Kamnik mesto	7 01		Kamnik mesto
8 55		Kamnik mesto	8 14		Kamnik mesto (Samo ob delavnikih)
11 30		Kamnik mesto	10 57		Kamnik mesto
13 46		Kamnik mesto	13 29		Kamnik mesto
16 10		Kamnik mesto	15 42		Kamnik mesto
18 25		Kamnik mesto	18 08		Kamnik mesto
7 24		Kočevje, St. Janž, Novo mesto, Karlovce	20 30		Kamnik mesto (Ob nedeljah in praznikih)
12 30		St. Janž, Novo mesto (Samo ob delavnikih)	6 50		Novo mesto (Samo ob delavnikih)
14 20		Kočevje, Novo mesto, Karlovce	8 51		Karlovce, St. Janž, Kočevje
19 05		Kočevje, St. Janž, Novo mesto	15 03		Karlovce, St. Janž, Kočevje
7 25		Vrhnika trg	20 39		Karlovce, Novo mesto, St. Janž, Kočevje
11 45		Vrhnika trg	6 55		Vrhnika trg
13 55		Vrhnika trg	9 20		Vrhnika trg
18 30		Vrhnika trg	13 14		Vrhnika trg
1 35		Trst, Ventimiglia, Roma	17 55		Vrhnika trg
5 42		Trst, Reka, Venezia, Roma	4 15		Roma, Ventimiglia, Milano, Trst
6 15		Postojna, Trst	7 08		Postojna
8 27		Trst, Milano, Paris (OS)	12 50		Roma, Ventimiglia, Trst, Reka
10 00		Trst, Reka, Milano, Paris	13 23		Postojna
13 45		Postojna, Trst	19 15		Paris, Milano, Trst, Reka
17 02		Trst, Reka, Ventimiglia, Roma	21 38		Paris, Milano, Trst (SO)
18 20		Postojna	22 08		Postojna
0 45		Maribor, Zagreb	24 00		Roma, Venezia, Trst, Reka
4 35		Zagreb, Sušak, Split, Belgrad	1 20		Belgrad, Zagreb, Split, Sušak, Maribor
5 30		Maribor, Zagreb	5 41		Wien, Budapest, Berlin, Warszawa
7 20		Maribor	7 05		Zidani most
9 00		Zagreb, Belgrad	8 20		Istanbul, Atene, Bukarešta, Belgrad (OS)
12 55		Wien, Budapest, Praga, Zagreb	9 10		Maribor, Zagreb
13 36		Maribor, Zagreb	9 32		Belgrad, Split, Sušak, Zagreb
18 23		Maribor, Zagreb	13 31		Maribor, Zagreb
20 50		Zagreb, Sušak, Split, Belgrad	16 56		Praga, Wien, Budapest, Zagreb
21 02		Belgrad, Bukarešta, Istanbul, Atene (SO)	18 12		Maribor, Zagreb
23 54		Wien, Budapest, Berlin, Warszawa	20 22		Belgrad, Zagreb
			22 03		Maribor, Zagreb

Od tu in tam

Sestanek s političnimi prijatelji je imel včeraj v Skradinu pravosodni minister dr. Subotič. Govoril je o političnem položaju v državi, o delu vlade in o bližnjih občinskih volitvah. Danes bo obiskal še nekaj krajev v Sibiški okolici, zvečer se bo pa vrnil v Belgrad.

Slana je pomorila rože JNS tudi po topli Dalmaciji, kjer so včeraj in danes senatorji in poslanci te branje imeli nekaj zelo slabo obiskanih sestankov. Na več teh sestankov ni prišlo niti po 10 ljudi in še ti so bolj iz radovednosti prišli gledat, ne poslušat, zapuščene generale.

Pera Živkovič je postal zadnje dni zelo redko beseden. O spojitvi kluba Jevtičevcev in JNS kluba je časnikarju od »Pravde« dejal, da so se za to fuzijo odločili poslanci in da je to tudi njihova stvar. O tem, kar se je zadnje dni zgodilo v JNS in Jevtičevem klubu, ve samo toliko, kolikor so pisali časopisi, o tem pa, kar pišejo časopisi, pa da nima nikakih stvarnih podatkov. Ne ve tudi ničesar o tem, da je nekaj poslancev in senatorjev izstopilo iz njihovih dosedanjih klubov. Zdi se, da ta predsednik res mnogočesa ne ve! Za modrega človeka ga pa ne bo smatral nihče, čeprav molči...

Zastopnik vojnega ministra generala Mariča, ki je odpotoval v Pariz, kjer bo zastopal kr. vlado pri otvoritvi spomenika blagopokojnemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju, bo ministrski predsednik dr. Milan Stojadinović.

Angleški publicist Seaton Watson je sedaj zopet v Zagrebu. V Belgradu se je sestal z dr. Stojadinovićem, dr. Korošcem, Mišo Trifunovićem, Momičlom Ninčičem in nekaterimi drugimi politiki. Iz Zagreba bo odpotoval v Prago.

Prostori albanskega poslanstva v Belgradu in stanovanje poslanika so sedaj določeni v zgradbi Parške ulice 13.

Finančni minister dr. Dušan Letica nadaljuje svoje politično potovanje proti Zrmanji, Gračcu, Gospiču, Bunici, Korenici in dalje proti Ogulinu.

Morilec Pejnovič, ki se sedaj zagovarja pred okrožnim sodiščem v Ogulinu zaradi tega, ker je ubil Radičevega poslanca Karla Brkljačiča pravi, da se za to dejanje ne čuti krivega. Zanimivo bo vsekakor bolj — seveda ne za Pejnoviča — kaj bodo povedale priče.

Nedeljske občinske volitve v savski banovini so prinesle zmago bivši HSS v 49 občinah. Volitve so bile samo v 50 občinah. Da zanimanja za te volitve ni bilo bogve koliko, kažejo podatki, ki pravijo, da je po nekaterih občinah volilo vsega skupaj le kakšnih 6%.

Konferenca katoliškega episkopata so se danes prične v Zagrebu. Konferenca se vrše v prostori nadškofjske palače. Med drugimi vprašanji bo govora predvsem tudi o načinu borbe proti komunizmu. Konferenci predseduje zagrebški nadškof dr. Bauer.

Kongres istrskih organizacij v naši državi je bil včeraj v Zagrebu. Na njem je bila izvoljena tudi nova uprava z dr. I. Čokom na čelu. Prihodnji kongres bo verjetno v Slavnskem brodu.

Na zatočni klopi sedi 29 osumljencev, ki so obdolženi, da so krivi strašnih dogodkov v Kereštinu na Hrvaškem. Ta razprava se je začela včeraj pred velikim senatom okrožnega sodišča v Zagrebu. Včeraj je bila predčana samo obširna obtožnica. Danes ob 8 jutraj se je razprava nadaljevala.

Poljskega poslanika v Belgradu Romana Dembickega je včeraj sprejel predsednik naše vlade dr. Milan Stojadinović.

Tri hude zločine v enem dnevu so doživeli včeraj v Bjelovaru. V hribih blizu mesta so našli 36 letnega Ivana Bašiča s strašnimi ranami na glavi, ki jih je dobil s sekiro. Umrli je takoj v bolnišnici. — V vasi Oraoec je kmet Bogdanovič smrtno ranila z nožem njegova žena. — V neki drugi vasi pa je kmetu Jabečeviću ušla žena domov. Mož je šel ponjo ter se sprl s tasto, ki ga je udaril s polenom po tliniku in ga ubil.

Poverjeniki hrvatske gospodarske sloge za okraj Krkovec so zborovali v nedeljo ter govorili o občinskih volitvah.

Ceneni teden so v soboto začeli trgovci v Subotici. Ta teden bodo vse subotičke trgovine prodajale vse vrste blaga po najnižjih cenah. Ob začetku tedna so zborovali subotički obrtniki in trgovci ter zahtevali po vzorec kmečke zaščite, zaščito tudi zase.

Kirurški paviljon pri splošni bolnišnici v Ljubljani so začeli včeraj graditi. Nov paviljon, ki bo stal okrog 2 milij. Din, bo v znatni meri razbremenil prostorninsko neodgovarjajoči kirurški oddelek.

Obrtniško zborovanje

Dolnja Lendava, 4. oktobra.

Organiziral se je krajevni akcijski odbor gospodarstvenikov v Dolnji Lendavi, in sicer obrtniki, trgovci in gostilničarji. Zborovanje se je vršilo v nedeljo, 4. okt. ob 10 dopoldne v dvorani hotela »Kroma« s sledečim dnevnim redom: 1. Referat o gospodarski situaciji in 2. resolucija. Referat o gospodarski situaciji je bil zelo izčrpen in je podal v glavnih obrisih sedanje težko stanje malih obrtnikov, trgovcev in gostilničarjev. Pokazal je na težko gospodarsko situacijo, v kateri se sedaj nahajajo vsi obrtniki, trgovci in gostilničarji v dolnjeendavskem okr. brez izjeme. Obsegal je tudi posebno važno točko, in sicer o šušmarjenju v vseh teh panogah, zlasti v gostilniških zadevah, ker je znano, da se razni vinočeti tajno zelo širijo, točijo vino po nizkih cenah in tako zapirajo gostilničarje, da niti za davke ne zmorejo. Ta tajna konkurenca je zelo zadelo to panogo našega gospodarstva in bi se moralo tej zadevi posvetiti od strani oblasti vso pažnjo in z eksemplarčnimi kaznimi popolnoma zatreti, ker je tudi v narodnotnem in zdravstvenem oziru zelo škodljivo. Radi preobdavljenosti so tudi obrtniki zelo prizadeti in se v tem oziru mora napraviti preobrat, da bo moč obrtniškem stanu vsaj dihati, če že ne živeti. Tudi v obrtništvu so razni obrtniki-samouki brez obrta in brez obdavčenja, kar pa ni nikakor v korist obrtniškem stanu. Sklenila se je resolucija, da se tem zadevam obrtnikov, trgovcev in gostilničarjev posveti nekoliko več pozornosti in se zaščitijo njihovi interesi. Udeležba je bila sorazmerno zelo dobra od strani prizadetih in se je s tem pokazala solidarnost vsega obrtniškega, trgovskega in gostilniškega stanu. Tudi mi želimo, da se stanje v vseh teh panogah čim prej izboljša, sicer grozi mnogim ljudem gospodarska propast. Resolucija se bo predložila na merodajna mesta v upoštevanje.

Naročajte in širite
»Slovenski dom!«

Tako bi Nemci napadli Rusijo

Ernst Henry objavlja v reviji »New Statesman and Nation« prvi članek o strategiji nemškega napada na Rusijo. Uredništvo omenjene revije je k članku pripisalo pripombo, da je to prvi članek od dveh starih člankov in da je vzet iz nove knjige, ki bo kmalu izšla. Avtor je pred tem napisal zelo značilno knjigo o nacistični Nemčiji »Hitler over Evropa« (Hitler nad Evropo). Nova knjiga bo izšla pod naslovom »Hitler over Russia« (Hitler nad Rusijo) v izdaji Dent v Londonu. Avtor v tej knjigi podrobno obravnava, kako bo po njegovih informacijah Hitler izvršil svoj udar na Rusijo. Avtor bolj verjame kakor uredništvo, da bo do napada na Rusijo res prišlo, toda na koncu dodaja, da bo v tej borbi Rusija zmaga. Prvi članek vsebuje v glavnem sledeče misli:

Generalni napad na Rusijo. Kako se more tak načrt realizirati. Kako se more zrušiti fantastičen strategičen zemljevid. Gre tu za napad na ozemlje, dvakrat večje od Evrope, z mejo dolgo na zahodu preko 2000 km in s 175 milijoni prebivalci. To ne bo abesinska ali kitajska avantura. V našem času niti eden od naših vojskovodij ni stal pred takim problemom. Da se še nekako razumeti nemški načrt udara na Pariz preko Belgije ali napad zveznih držav preko Rena na Nemčijo. Toda, kako naj se da razumeti uničevalni — uničevalen mora biti, če naj ima uspeh — pohod na moderno, dobro oboroženo in organizirano državo ogromnih dimenzij, ki more poslati na bojišče 20 milijonov vojakov in ki ima danes odlično delujočo industrijo!

Vojaški načrt

Generalni štab nemškega fašizma more pretresati ta načrt. Naj bodo zemljepisne, tehnične in socialne razmere kakršnekoli, izdelati morajo načrt, s katerim bodo premagali vse ovire. Kakor so nemški generali dolgo imeli uprte oči na francosko mejo, da bi mogli udariti na Pariz (to se jim je posrečilo samo enkrat, leta 1870) tako sedaj Hitlerjevi generali prežijo na 2000 km dolgo zahodno rusko mejo. Moskva je cilj — to je srce sovjetskega imperija — četudi bi morali do zadnje bitke priti na Uralu, kjer bi sovjetska vojska dala verjetno zadnji odpor nemškemu in japonskemu fašizmu.

Rusko zahodno mejo od Arktika do Črnega morja deli avtor na pet strategijskih oblasti, preko katerih naj bi se izvršil pritisk na sovjetsko unijo. V kateri smeri bodo krenili? V gotovi meri je to zgodovinsko vprašanje. Toda odgovor — se zdi — ni tako težak.

Leningrad - prva žrtev

Prvi udarec bo usmerjen proti Leningradu, proti prvi trdnjavi boljševiške revolucije. To je jedro nemškega strategičnega načrta na vzhodu in razodeva marsikaj o tem, kar se dandanes dogaja na svetu.

V vojaškem oziru predstavlja Leningrad operativni cilj. To je točka ruske pozicije, ki je najbolj izpostavljena proti meji in se more najhitreje napasti. Od estonske meje je Leningrad oddaljen 75 milj, od finske meje samo 22 milj. Na za-

hodu leži Leningrad skoraj naravnost na meji, na Finskem zalivu. Brani ga morska trdnjava Kronštad, ki leži na otoku točno pred Leningradom. Finski zaliv je vedno posest onega, ki ima morskoblast na Baltičkem morju. Država, ki je v premoči na Baltiku, more napasti Leningrad direktno, ker je mesto od Kronštada oddaljeno le 30 milj. Vojaška operacijska situacija Nemčije je taka, da more istočasno napasti Leningrad s treh strani: po suhem z estonske in finske strani in direktno s Finskega zaliva po morju. To pa zahteva od Nemčije dve stvari: predvsem morskopomoško bazo za napad na ruske pozicije. Take baze Nemčija ne bi mogla imeti nikjer drugje in povsod bi morala njena vojska obvladati velike teritorialne težkoče s slabimi železniškimi zvezami. Baltičko morje, v katerem ima Nemčija danes nadoblast, predstavlja za njo direktno pot, ki vodi v važen center Rusije, t. j. v Leningrad. Ta okolnost je izredno važna. Momentalno pobija vsak argument, da Nemčija nima skupne meje z Rusijo. Baltičko morje je nekakša nova Belgija na vzhodu. Nemška flota more direktno napasti Kronštad in blokirati Leningrad, toda z njegovo pomočjo more na ruski obali zgraditi močno vojno bazo za nadaljnje operacije. Poleg tega nemška armada lahko napreduje proti Leningradu sorazmerno zelo hitro in brez velikih motenj preko baltičkih držav. Pot iz vzhodne Prusije okoli Klahpede ni Nemcem neznana. Leta 1918 je bila nemška armada pod poveljstvom generala Hoffmanna v Kovnu, Rigi, Revalu in Finski. Po miru v Brestu Litovskem je nemška baltička divizija pod poveljstvom generala von Goltza stopila na rusko ozemlje in istočasno s rusko belo armado pri Pskovu in je kmalu prispela v oblast južno od predmestja Leningrada. Današnje baltičke države, ki so slabe in se ne bi mogle upirati nemški armadi, ostanki nekdanj vladajočih fevdalnih slojev, predstavljajo nekako podporo za nemško armado, ki bi krenila iz vzhodne Prusije v smeri proti Finskemu zalivu. Baltički fašizem, ki je organiziran in dirigan iz Nemčije in stoji pod vplivom skupne ideje boja proti Rusiji, more nemški armadi pripraviti pot tako, da bi taka pot nemške armade morda niti ne naletela na odpor. Odpor bi kvečjemu dalo morda delavsko prebivalstvo v baltičkih državah. Če bi pa tri baltičke države kljub vsemu morda le branile svojo neodvisnost, ko zadostovalo nekoliko topovskih strel na Klahpedo, Rigo in Reval, da se Nemčiji prehod izsili. Nemška vojna mornarica lahko v nekaj urah uniči tri baltičke države, a Finska je itak z Nemčijo. Nemška vojna mornarica more preko morja dovažati hrano svoji vojski direktno na ruska tla. V vojaškem oziru predstavlja torej Leningrad prvo točko nemškega napada na Rusijo.

Iz Leningrada proti Moskvi

Leningrad je ravno tako važen tudi v političnem oziru. Za Moskvo je to najvažnejši politični in kulturni center Rusije. Osvojitev Leningrada predstavlja dve važni okolnosti: telik udarec moralni odpornosti in borbenosti sovjetske države, in drugo: osvojitev Leningrada bi pome-

nilo vstajenje ostankov ruske kontrarevolucije, posebno s sestavo nove ruske fašistične vlade. — Prvo delo nemške okupacijske vojske v Leningradu bi gotovo bila proklamacija »nove ruske narodne vlade«.

Nacisti imajo svoje kolonialne ruske kadre. To je dejansko naloga ruskega oddelka vzhodne lige. Po računih te lige bi osvojitev Leningrada predstavljala najboljšo bazo za kontrarevolucijo v Rusiji. Računa celo s tem, da bi jim taka revo-

Kuhinja dr. Lakote

Sovjetska humorista brata Tur sta napisala v moskovskem listu »Izvestija« satiro o aprovizacijskih razmerah, ki vladajo v Nemčiji.

Del te duhovite in karakteristične satire je nekako takle:

Pred nedavnim je bil v nemški biološki reviji »Telo in življenje« objavljeno delo fašističnega profesorja Wirtza in sicer o prehrani. Ta profesor ni samo profesor, pač pa tudi Hitlerjev svetnik in vprašanju higijene. Učena gospoda, kakršen je on, prav resno trdi, da je mesnata hrana vzrok neplodnosti, zmanjšuje število rojstev in povzroča nove bolezni. Mast in meso povzročata, da človek začne postajati suh in mršav. Kdor je mnogo mesa in masti, začne počasi veneti in počasi hirati ter končno prezgodno leže v grob. Organ Hitlerjeve delavske fronte je nad tem odkritjem tega učnega profesorja tako navdahnjen, da je začel dokazovati delavcem, da ni dobro, če jedo preveč mesa. Za zdravje pa ni nevarna samo mast in meso, pač pa v isti meri tudi krompir. Končno na vse zadnje krompir tudi ni nemškega izvora. Prvi krompir je prinesel iz Amerike neki Spanec, ki je zelo sumljiv glede čistosti svoje rase. Pravi Nemci se morajo hraniti izključno samo s čisto nemškimi sadeži, v prvi vrsti s prosom in bobom. Stari Germani so namreč jedli samo proso in bob. Zaradi tega se morajo pravi Nemci povrniti k primitivni prehrani svojih prednikov.

Lahko si prav točno in živo predstavljamo, kakšen bi bil tovrsten obed v restavraciji. Take restavracije se bodo odprle verjetno v Nürnbergu in bodo služile za primer vsem drugim. Menu kosilo bi izgledalo nekako takole: 1. Proso. 2. Bob. 3. Proso in bob. 4. Bob in proso. 5. Svinjski kotlet iz boba. 6. Ribe iz prosa. 7. Kemično proso. 8. Krvavi biftek a la Gestapo. 9. Divja raca (iz Völkischer Beobachterja). 10. Testo, kompot iz boba in sladoled iz prosa. Mrzli prigrizek bi bil tale: Solze iz sira. Opomba: P. T. gostom: Jedi se kuhajo na najboljšem surugatu margarina, ki je surugat masla. Opazujemo mlade Germane, ki ne vedo, kaj je to ma-

lucija mogla prirediti daljni pohod proti Moskvi. Zavzetje Moskve bi tudi po padu Leningrada bilo izredno težko. V vsakem primeru bi jim bil pohod na Moskvo s predhodnim zavzetjem Leningrada vsaj olajšan.

Na tej osnovni zamisli je izdelan ves strategični načrt nemškega napada na Rusijo. Pritisk na Leningrad bi bil ključ za poznejše vojne operacije proti Moskvi in prav na tem sloni načrt celotne kampanje proti sovjetski Rusiji.

slo: Maslo je proizvod, ki se dobiva od takoimenovanega mleka. Mleko se v nearijskih deželah imeduje produkt od takoimenovane krave. Krave so živali nižje rase. Nacionalno-socialistična stranka je napravila vse potrebne ukrepe, da se te živali iztrebijo iz naše države. Šef kuhinje, dr. kemije Hunger (Lakota). Vsemogočni gospod doktor Lakota je sedaj šef nemške kuhinje. Po navodilih tega vplivnega kemika se sedaj pišejo v Nemčiji kuharske knjige za tretji Reich. Na mizah mladih Nemcev so celo lukulske pojedine iz samih ponarejenih kemijskih sestavin. Nemški kemiki si izmišljajo sintetične kotle. Nemška kemija, ki dobiva fosfor iz vode, zna napraviti tudi kotle iz zraka. Poizkusi kemikov ne mislijo samo na danes, pač pa tudi na jutrišnje vojno, ki jo pripravljajo vodje fašistične Nemčije.

Palestinski diktator angleški general Dill.

Zgodovinska resnica

Pri nas pravimo navadno: »Pijan kakor čep«. A Francozi rabijo izraz: »Pijan kakor Poljak«. To pa ni všeč Poljakom. Neki francoski zgodovinar je pred kratkim ugotovil izvor in pravi pomen krilatic. Nastala je pozimi leta 1812. na umiku Velike armade. Nekaj francoskih gardistov je pijančevalo v krmi blizu Vilne v družbi poljskih častnikov. Napoleon, ki je pred kratkim komaj ušel kozakom in od tedaj vedno nosil v žepu stekleničico s strupom za slušaj, da bi bil ujet, je posebno pazil na ponočne straže. Nenadno je stopil v krmo in zaklical: »K orožju! Kozaki so sli korakov daleč!« Poljaki so takoj planili ven in pograbili sablje. A Francozi niso niti razumeli, kaj hoče cesar. Od »slabega poljskega žganja« so se jim preveč šibile noge. Napoleon je rekel prihodnji dan tem častnikom: »Le pijte, če hočete. To je vaša stvar. Saj niste otroci, da bi na vas

pazil. A če že mora biti tako, pijte vsaj kakor Poljaki.« Tako je nastala franc. krilatica: »Pijan kakor Poljak«. A njena zgodovina dokazuje, da ni bila noben očitek, temveč je izražala priznanje in obdovanje poljskim trdnim glavam.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Torek, 6. oktobra. 11.00 Solska ura: V Sofijo in na Vitoš planino (Marjan Tratar) — 12.00 Balalajke igrajo (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13.00 Čas, sporod. obvestila — 13.15 Koncert radio-orkestra — 14.00 Vreme, poročila — 15.00 Koncert radio-orkestra — 16.40 Vreme, poročila in okolica (gr. dr. Stanko Gogala) — 19.00 Čas, vreme, poročila, sporod. obvestila — 19.30 Nac. ura: Stanje naših železnic v trenutku zedinjenja (Djurski iz Zagreba) — 19.50 Zbavni kotiček: Foxi-mukiton novosti — 20.00 Etnin Kristan: Samosvoj (drama). Izvajajo člani rad. igralske družine — 21.00 Lahka glasba (Radio-orkester) — 22.00 Čas, vreme, poročila, sporod. — 22.20 Berlioz: Stavki iz fantastične simfonije (plošče).

Drugi programi

Torek, 6. oktobra. Belgrad I: 19.50 Narodne pesmi — 20.55 Charpentierova opera »Luiza« — 22.00 Lahka glasba. — Belgrad II: 20.00 Tujci o lepota Jugoslavije. — Zagreb: 20.00 Komorni trio — 21.30 Mandoline in kitare — 22.30 Jazz. — Dunaj: 20.00 Klavir — 20.35 Pestra glasba — 22.20 Godalni kvartet — 23.15 Orkestralni koncert. — Budimpešta: 19.30 Erkelova opera »Bank ban« — 22.10 Plošče — 23.20 Salonski orkester. — Trst-Milan: 17.15 Komorna glasba — 20.45 Uspešljiva komična opera »Vzgojiteljice iz Sorocina«, nato plesna glasba. — Rim-Bari: 17.15 Godalni koncert — 20.40 Adamijeva igra »Srečni Kolumban«, nato plesna glasba. — Praga: 19.10 Vojaska godba — 20.10 Glasbeni večer pred 150 leti —

»Trdno sem prepričan, da je pes pogosto pametnejši od svojega gospodarja,« pravi neki prijatelj domačih živali.
»Ta trditev je pač malo pretirana,« ugovarja prijatelj.
»Prav nič, sam sem imel več takih psov,« potrdi prvi svoje mnenje.

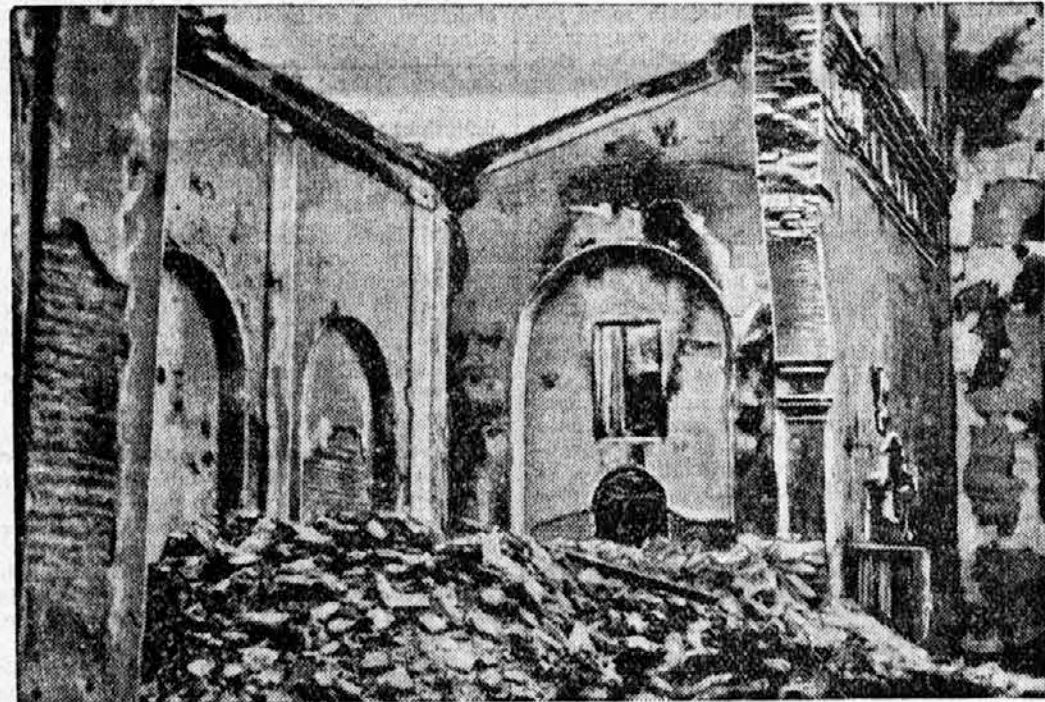
Foto amaterji pozor!

Nudimo Vam po najnižji ceni popolnoma nove krasne foto albume, foto oglične, navadne albume za razglednice ter spominske knjige.

Bogata zaloga Konkurenčne cene

Prodajalna H. Ničman

Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 2

Španski komunisti so spremenili krasno cerkev v San Roque-ju v kup razvalin.

Zeleni pekel

Potegnil je iz žepa svoj revolver.

»Trnjeva meja,« je pristavil, »je tudi šele pred nedavnim postavljena. Saj vidim še kolesnice voza, katerega je imela stara dama. Kolesnice ne drže čez trnjevo mejo. Upajmo, da gospe Indijanci niso napadli.«

Spet sem imel tisti neprijetni občutek, zdaj v tilniku. Bilo mi je, kakor da nas opazujejo stotine tujih oči in upajo, da so si nas prihranile za izredno priliko.

Naglo sem se obrnil, pognal potem svojega meza počez čez jaso in okrog ovinka, dokler nisem mogel poti razločno pregledati.

30 m od tu je vitka postava, ki se je kar lesketala od olja, v blaznem teku drvela proti gozdu. Griva žimastu, črnih las je plapolala za njo.

Ko je tisti človek začutil, da grem za njim, je nalahno zavpil. Prostož in njegovih gibih, igra hrbtnih mišic in neka čudna deviškost v njegovem telesu je kazala nekako divjo privlačnost. Toda ostalo mi je komaj dobro minuto časa, da sem tega divjega človeka opazoval, potem pa je neslišno, kakor puščica šinil v gozd.

Še dalje naprej ob poti navzgor sem zapazil sončno pego. Najbrž jo je metal nazaj hrbet velike, rdeče in črne želve, ki je racala čez prosto mesto.

Še isto sekundo pa je iz skrivališča planila

temna gola postava, potisnila žival pod svojo roko in spet izginila. Videl sem njene dolge lase, ki so zmedeno vihrali okrog glave, potem pa je bilo prizorišče spet tako prazno, kakor prej. Odjezdil sem k svojemu tovarišu nazaj.

»Zdajle sem videl neko Indijanko. Zbežala je kakor srna,« sem ji pripovedoval.

»Kaj naj bi bila pa sicer storila. Ali si pričakoval, da te bo morda poljubila?« je pripomnil BeeMason zaničljivo.

»Zato je treba časa,« se je režal Urrio.

Gnalo smo naše mezge skozi trnjevo mejo in sledili sledovom volovskega voza. Ura je pretekla, ne da bi se nam bilo kaj pripetilo. Napet osmo prisluskovali ter skrbno pregledovali zmedeno grmovje, ki je obdajalo vroči zid gozda. Šli so le polagoma naprej.

Postiljon je imel prav. Vse preveč prav. Nobena vojska na svetu ne bi smela upati, da bo uničila indijansko pleme, čigar trdnjava je bil Zeleni pekel, trdnjava, ki jo je tvorila džungla brez poti milje in milje daleč, tako suha, kakor kost in prerasa z ovijalkami in srobotjo. Celo oddelek letal bi ne bil napravil nič, ker je v tem ozemlju območje vsake bombe omejeno na nekaj metrov.

Te misli so nam dajale opravka v žgoči vročini tega decemberskega popoldneva.

Nenadno je Tigrovec potegnil meza za uze in se sklonil v sedlu. Njegova napeta bojevit drža je razločno izdajala nevarnost. Zato smo vsi zasenčili oči z rokami. Pot se je vlekla čisto ravno naprej. Milje in milje rumenih peščenih valov se je raztezalo prav do obzorja in

kake štiristo metrov dalje smo odkrili na levi čudno pego. Previdno smo jezдили dalje in ko smo prišli bližje se je nekaj zavihlelo s tal ter plesketaje s krili zletelo na drevo. Bil je jastreb. Za njim se je dvignil drugi in še tretji, tako da je vse ozračje šumelo od plahutanja njihovih kril in da so bile nazadnje veje pokrite s črnobeli postavitmi. Jastrebi so čepeli v mrkem molku, toda brez moči. Očitno smo jih mi oropali kosila, katerega še nismo mogli videti.

Vzpodbodli smo svoje živali in skokoma dirjali do prizorišča, kjer se je izvršil pokol. Kajti to, kar se je nudilo našim očem, nas je spreminjalo iz navdanih človeških bitij v besne, maščevalne, divje može.

Dva vola stare dame sta ležala drug na drugem v jarku. Način, kako so ju zaklali, nam je stiskal grlo in nam jemal govorico. Najprej smo mislili, da ena žival še živi, tako miren in spokojen je bil njen izraz, tako naravna drža njene črne lobanje. Toda že drugi pogled na njo nas je prepričal, da leži ta vol pravtako trd, kakor njegov tovariš. Morala sta biti mrtva komaj kako uro, zakaj njuni telesi sta bili še topli in jastrebi so si v naglici zagotovili komaj nekaj krp mesa.

Ko smo z naših mezgov gledali na to mesarijo, nas je polnilo globoko sočutje. Srca so nam postajala težka, kakor da nam je umrl prijatelj. Te živali so namreč morale prestati peklenke muke in njihova potrpežljiva obličja so glasno kričala po maščevanju. Hrbet, s katerega so potegnili kožo pri živem telesu, je tvoril eno samo krvavo zmes. Iz ran so visele ve-

like krpe mesa. Rogovi so bili s težkimi udarci lesenih batov zdrobljeni in razbiti. Čreva, ki so jih razmesarila kopja, so se vila živalim okrog kopi tin iz lakotnic mlajšega vola je molela množica zalomljenih puščic.

Tigrovec se je v sedlu obrnil, njegove oči so postale trde, kakor kamen.

»To zadostuje,« je stisnil iz sebe, »brž, ko se kateri od teh vragov pokaže, ga ustrelimo. Če nas mislijo napasti, to tako ne bo spremenilo naše usode, s tem jo kvečjemu odložimo.«

Naglo se je zavihlel iz sedla, natanko preiskal tla in razbiral zgodbo, ki je bila zapisana v pesku.

Pokazal je na dvojico nagih sledov in vzkliknil

»Poglejte, ti zlodje so poskakali z drevja in izpregli prvi par volov. Ko so jih razkosavali, so bili tako zaposleni s tem, da so na drugega pozabili in odločna stara gospa je z bičem spravila svojo vprego v dir. Upajmo, da je niso ujeli.«

»Ali ji lahko prinesemo pomoč?« je vprašal Urrio.

»Ne,« pretekla je že cela ura. Ali so ti nesrečniki na varnem, ali pa so mrtvi. Kaj drugega je pri tej vrsti vojne izključeno.«

Potisnil je nogo v streme in se zavihlel na meza.

»Nočem našega položaja nič olupševati,« je dejal. »Od zdaj naprej je naše življenje ogroženo. Stotine Indijancev lahko leži skritih tri metre od poti, pa jih bomo zapazili šele, ko udarijo na nas.«